

Vendim nr. 1 datë 09.01.2024

Mbledhja e Gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga: Holta Zaçaj, Kryetare, Marsida Xhaferllari, Fiona Papajorgji, Elsa Toska, Sonila Bejtja, Sandër Beci, Ilir Toska, Marjana Semini, Genti Ibrahimimi, anëtarë, në datën 09.01.2024 mori në shqyrtim paraprak kërkesën nr. 49 (A) 2023 të Regjistrimit Themeltar, që i përket:

- KËRKUES:** ANTON ARAPI, përfaqësuar me prokurë nga avokat Fran Dashi.
- OBJEKTI:** Shfuqizimi i vendimeve nr. 51, datë 05.03.2018 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Lezhë; nr. 121, datë 02.05.2018 të Gjykatës së Apelit Shkodër; nr. 00-2023-1122, datë 04.07.2023 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.
Dërgimi i çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Lezhë.
- BAZA LIGJORE:** Nenet 42, pika 1, 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); ligji nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

Mbledhja e Gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese (*Mbledhja e Gjyqtarëve*), pasi dëgjoi relatorin e çështjes Genti Ibrahimimi, shqyrtoi kërkesën, dokumentet shoqëruese, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesi Anton Arapi (*kërkuesi*) është proceduar penalisht bashkë me disa shtetas të tjerë dhe çështja është gjykuar nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Mirditë, e cila, me vendimin nr. 50, datë 01.10.1998 (*vendimi nr. 50/1998*), ndër të tjera, ka vendosur deklarinim fajtor të kërkuesit për kryerjen e veprave penale “Vrasja me paramendim” në bashkëpunim, “Vrasja me paramendim” në bashkëpunim e mbetur në tentativë dhe “Mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe municionit”, të parashikuara nga nenet 78-25, 78-25-22 dhe 278/2 të Kodit Penal (*KP*), duke e dënuar përfundimisht atë me burgim të përjetshëm. Mbi ankimin edhe të kërkuesit, Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 358, datë 10.11.1998 (*vendimi nr. 358/1998*), ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Rrethit Mirditë. Ndërkohë, Gjykata e Lartë, me vendimin nr. 24, datë 22.01.1999 (*vendimi nr. 24/1999*), ka vendosur mospranimin si të pabazuar në ligj edhe të rekursit të paraqitur nga kërkuesi.

2. Në datën 29.09.2015 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës së Lartë me një kërkesë për rishikimin e vendimit nr. 50/1998 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Mirditë, të vendimit nr. 358/1998 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe të vendimit nr. 24/1999 të Gjykatës së Lartë (*kërkesa për rishikim*), pra të vendimeve gjyqësore të marra ndaj tij në procesin penal të themelit. Për këtë kërkesë, me vendimin nr. 00-2017-935, datë 14.12.2017, Gjykata e Lartë ka vendosur dërgimin e akteve për kompetencë gjykimi Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Lezhë, si pasojë e ndryshimeve të bëra me ligjin nr. 35/2017 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 7905, datë 21.3.1995 “Kodi i Procedurës Penale i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar”, në lidhje me institutin e rishikimit të vendimeve gjyqësore të formës së prerë.

3. Në përfundim të shqyrtimit të kërkesës për rishikim, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Lezhë, me vendimin nr. 51 datë 05.03.2018, ka vendosur mospranimin e saj, me arsyetimin se ajo nuk i referohet asnjërës prej situatave të parashikuara në nenin 450, pika 1, të Kodit të Procedurës Penale (*KPP*), për pasojë është e pabazuar në ligj. Kundër këtij vendimi kërkuesi ka paraqitur ankim.

4. Gjykata e Apelit Shkodër, me vendimin nr. 121, datë 02.05.2018, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Lezhë, pasi ka vlerësuar se ai është i bazuar në ligj e në prova. Kundër këtij vendimi kërkuesi ka ushtruar rekurs.

5. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2023-1122, datë 04.07.2023, ka vendosur mospranimin e rekursit, me arsyetimin se ai nuk përmban asnjë nga shkaqet që parashikon neni 432 i KPP-së, të cilat do të ndikojnë në cenimin e vendimit të Gjykatës së Apelit Shkodër.

6. Në datën 13.10.2023 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me ankim kushtetues individual, sipas objektit, duke kërkuar shfuqizimin si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë të vendimeve të gjykatave të zakonshme, të dhëna në procesin gjyqësor në lidhje me kërkesën e tij për rishikim.

7. Kolegji i Gjykatës në datën 27.12.2023 ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim paraprak në Mbledhjen e Gjyqtarëve.

II

Pretendimet e kërkuesit

8. ***Kërkuesi***, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se i është cenuar e drejta për proces të rregullt ligjor, e garantuar nga neni 42 i Kushtetutës në drejtim të:

8.1. *Parimit të gjykatës së paanshme*, pasi në shqyrtimin e kërkesës për rishikim në gjykatën e shkallës së parë ka marrë pjesë edhe një gjyqtar, i cili ka qenë anëtar i trupit gjykues të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Mirditë që ka dhënë vendimin për dënimin e tij me burgim të përjetshëm objekt kërkesë për rishikim. Ky gjyqtar kishte detyrimin ligjor për të dhënë dorëheqjen, pasi pjesëmarrja e tij në shqyrtimin e kërkesës për rishikimin binte ndesh me kërkesat e ligjit procedural penal, nenet 15 dhe 17 të KPP-së.

8.2. *Së drejtës për akses të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor*, pasi Gjykata e Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit, duke mos iu kthyer përgjigje pretendimeve me natyrë kushtetuese të ngritura në të.

III

Vlerësimi i Mbledhjes së Gjyqtarëve

A. Për legjitimitimin e kërkuesit

9. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të

drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuar në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës. Kriteret për pranueshmërinë e ankimit kushtetues individual janë të natyrës kumulative, në kuptimin që ato duhet të plotësohen njëkohësisht. Për pasojë, mjafton mosplotësimi i njërit prej tyre që kërkuesi të mos legjitimohet për vënien në lëvizje të gjyqimit kushtetues.

10. Mbledhja e Gjyqtarëve vlerëson se kërkuesi, si bartës i të drejtave dhe lirive themelore të parashikuara në Kushtetutë, legjitimohet *ratione personae*, bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, pasi ka qenë palë në procesin gjyqësor në të cilin janë dhënë vendimet e kundërshtuara, për rrjedhojë ka interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

11. Për sa i takon kriterit të *shterimit të mjeteve juridike efektive*, sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, individi mund t’i drejtohet Gjykatës me ankim kushtetues individual, vetëm pasi të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike efektive për mbrojtjen e të drejtave kushtetuese që ai pretendon se i janë cenuar. Shterimi i mjeteve juridike ka të bëjë me kontrollin subsidiar që ushtron Gjykata, përfshirë edhe rastet e shkeljes së të drejtave të individit (*shih vendimet nr. 23, datë 10.10.2022; nr. 56, datë 25.07.2017 të Gjykatës Kushtetuese*). Në lidhje me procesin e rishikimit të vendimit gjyqësor të formës së prerë, në jurisprudencën kushtetuese është pranuar se vlerësimi i respektimit të standardeve kushtetuese gjatë këtij procesi i nënshtrohet juridiksionit kushtetues (*shih vendimet nr. 11, datë 10.03.2023; nr. 5, datë 01.03.2018; nr. 61, datë 27.09.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Në ankimin kushtetues individual kërkuesi ka kundërshtuar vendimet e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm lidhur me rishikimin e vendimit gjyqësor të formës së prerë, ku vendimi përfundimtar i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë ka përmbyllur në themel procesin gjyqësor të iniciuar prej tij. Në këtë situatë, Mbledhja e Gjyqtarëve vlerëson se kërkuesi nuk ka më mjete të tjera ankimi ndaj vendimit të kundërshtuar, për rrjedhojë e ka përmbushur kriterin e shterimit të mjeteve juridike efektive në dispozicion.

13. Lidhur me legjitimitimin *ratione temporis*, neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i ligjit nr. 8577/2000 ka parashikuar afatin 4-mujor nga konstatimi i cenimit për paraqitjen e ankimit

kushtetues individual. Në rastin në shqyrtim, Mbledhja e Gjyqtarëve vëren se në përmbajtjen e ankimit kushtetues individual kërkuesi ka kundërshtuar edhe procesin gjyqësor të themelit, përmes së cilit është dënuar me burgim të përjetshëm. Për këtë proces gjyqësor Mbledhja e Gjyqtarëve vëren se ai është përmbyllur me vendimin nr. 24, datë 22.01.1999 të Gjykatës së Lartë, kurse ankimi kushtetues individual është paraqitur dhe regjistruar në Gjykatë në datën 13.10.2023, pra haptazi tej afatit ligjor 4-mujor të parashikuar nga neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i ligjit nr. 8577/2000. Në këto kushte, Mbledhja e Gjyqtarëve vlerëson se për procesin gjyqësor të themelit kërkuesi nuk legjitimohet *ratione temporis*.

14. Për sa i përket procesit gjyqësor të rishikimit të vendimit gjyqësor të formës së prerë, Mbledhja e Gjyqtarëve vlerëson se kërkuesi legjitimohet *ratione temporis*, pasi ky proces është përmbyllur përmes vendimit nr. 00-2023-1122, datë 04.07.2023 të Gjykatës së Lartë, kurse ankimi kushtetues individual është paraqitur dhe regjistruar në Gjykatë në datën 13.10.2023, pra brenda afatit ligjor 4-mujor të parashikuar nga neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i ligjit nr. 8577/2000.

15. Në drejtim të legjitimitetit *ratione materiae*, Mbledhja e Gjyqtarëve vëren se kërkuesi ka pretenduar cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor në drejtim të parimit të gjykatës së paanshme dhe të së drejtës së aksesit në gjykatë të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor, pretendime të cilat *prima facie* përfshihen në juridiksionin kushtetues, për rrjedhojë do të analizohen në vijim.

B. Për pretendimin e cenimit të së drejtës së aksesit në gjykatë të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor

16. Kërkuesi ka pretenduar se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit të tij, duke mos u kthyer përgjigje pretendimeve me natyrë kushtetuese të ngritura në të.

17. Neni 42, pika 2, i Kushtetutës parashikon se kushdo, për mbrojtjen e të drejtave, të lirive dhe interesave të tij kushtetues dhe ligjorë, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë dhe publik brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme e caktuar me ligj. Ndërkohë, neni 142, pika 1, i Kushtetutës parashikon se vendimet gjyqësore duhet të jenë të arsyetuara.

18. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se e drejta e aksesit u garanton subjekteve të cenuara të drejtën t’i drejtohen një gjykate, e cila duhet të dëgjojë pretendimet e tyre dhe të shpallë një vendim pas një gjykimi të drejtë dhe publik. Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm

të drejtën për të filluar një proces, por edhe të drejtën për të pasur, nga ana e gjykatës, një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesi në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal. Shteti i së drejtës nuk mund të konceptohet pa u njohur individëve të drejtën dhe mundësinë për t'iu drejtuar gjykatës (*shih vendimet nr. 6, datë 22.02.2022; nr. 3, datë 23.02.2016; nr. 52, datë 14.11.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Në lidhje me standardin e arsytimit, Gjykata ka theksuar se e drejta për proces të rregullt ligjor përfshin edhe të drejtën për vendim gjyqësor të arsyetuar, që garantohet nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës. Arsytimi i vendimeve është element thelbësor i drejtësisë së vendimeve. Gjykata ka pohuar se standardi i arsytimit është i lidhur edhe me respektimin e të drejtave të tjera kushtetuese, siç është edhe e drejta e aksesit në gjykim. Në këtë drejtim, Gjykata është shprehur se vendimi gjyqësor në çdo rast duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre dhe ato duhet të jenë në shërbim dhe funksion të njëra-tjetrës. Megjithatë, zbatimi i këtij parimi është vlerësuar nga Gjykata rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsytimin e vendimeve të tyre (*shih vendimet nr. 30, datë 29.05.2023; nr. 45, datë 03.07.2017; nr.12, datë 19.03.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Lidhur me vendimet e dhëna nga Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit dhe referuar natyrës së gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, Gjykata ka theksuar se vetëm kur janë të pranishme pretendime që kanë të bëjnë me shkeljen e parimeve themelore të procesit gjyqësor, si dhe kur këto pretendime gjejnë pasqyrim në materialet e çështjes, vendimi i dhomës së këshillimit për mospranimin e rekursit vë në dyshim të drejtën për proces të rregullt ligjor (*shih vendimin nr. 27, datë 27.03.2017; nr. 18, datë 14.04.2015 të Gjykatës Kushtetuese*). Shqyrtimi i çështjes nga dhoma e këshillimit e Gjykatës së Lartë nuk është vetëm një konstatim formal i paraqitjes së shkaqeve ligjore në rekurs, por konsiston në vlerësimin e këtyre shkaqeve dhe bazueshmërisë së tyre, duke analizuar materialet e dosjes gjyqësore. Në rast se Kolegji në dhomën e këshillimit krijon bindjen se shkaqet e ngritura në rekurs janë haptazi të pabazuara, pasi nuk bëjnë pjesë në ato që parashikon dispozita ligjore ose nuk gjejnë mbështetje në aktet e dosjes gjyqësore, atëherë është në funksionin e tij të vendosë, në pajtim me kërkesat ligjore, mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore (*shih vendimet nr. 12, datë 19.03.2015; nr. 52, datë 14.11.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

21. Nga ana tjetër, për sa i përket arsytimit të kufizuar të vendimeve të dhomës së këshillimit, jurisprudenca kushtetuese ka vlerësuar se nuk përbën cenim të së drejtës për proces të rregullt ligjor dhe se kërkesat e një procesi të rregullt ligjor mund të plotësohen edhe me një arsyetim të kufizuar të këtyre vendimeve. Kjo formë arsytimi shpreh në thelb shkaqet e mospranimit të rekursit nga ana e kolegjeve të saj gjatë shqyrtimit të tij paraprak në dhomën e këshillimit. Arsyetimi i kufizuar i dhënë nga Gjykata e Lartë në formulimin e vendimit në dhomën e këshillimit, është tregues i faktit që kërkuesi nuk ka ngritur një nga argumentet ligjore të përcaktuara në dispozitën përkatëse të legjisllacionit të brendshëm, që është kusht për pranimin e kërkesës (*shih vendimet nr. 49, datë 10.07.2015; nr. 8, datë 26.02.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Gjykata në mënyrë konstante në jurisprudencën e saj ka pohuar se interpretimi i ligjit dhe zbatimi i tij në çështjet konkrete, si dhe vlerësimi i fakteve dhe rrethanave janë çështje që ndajnë juridiksionin e gjykatave të zakonshme nga juridiksioni kushtetues. Mënyra se si gjykatat e zakonshme kanë përcaktuar faktet dhe kanë interpretuar ligjin e zbatueshëm në zgjidhjen e mosmarrëveshjes në shqyrtim para tyre nuk përbën lëndë kushtetuese, me përjashtim të rastit kur kjo mënyrë veprimi e gjykatës së zakonshme provohet se ka cenuar të drejta kushtetuese të individit, në kuptimin që procesi në tërësinë e tij rezulton haptazi i paarsyeshëm ose arbitrar. Nga ana tjetër, Gjykata ka pohuar se detyra e saj është të vlerësojë nëse gjatë procesit gjyqësor ka pasur shkelje të të drejtave kushtetuese, si dhe nëse zbatimi i ligjit ka qenë eventualisht arbitrar, në kuptimin që të bjerë ndesh haptazi me konceptin e gjykimit të drejtë të përcaktuar në nenin 42 të Kushtetutës (*shih vendimet nr. 30, datë 29.05.2023; nr. 32, datë 03.11.2022 të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Duke iu kthyer rastit konkret, referuar akteve shkresore të paraqitura nga kërkuesi në mbështetje të kërkesës, Mbledhja e Gjyqtarëve vëren se kërkuesi ka paraqitur kërkesë për rishikimin e vendimit gjyqësor të formës së prerë, përmes të cilit është dënuar me burgim të përjetshëm, duke pretenduar se vendimet e dhëna nga të tria gjykatat e juridiksionit të zakonshëm janë të padrejta, pasojë e shkeljeve ligjore dhe interpretimit të gabuar të ligjit penal material e procedural dhe të provave. Sipas tij, vendimet janë mbështetur në fakte dhe prova të cilat nuk i janë nënshtruar verifikimit në seancë gjyqësore, se hetimi gjyqësor ka filluar me pyetjen e të pandehurve, se thëniet e dëshmitarëve dhe të pandehurve të tjerë janë kontradiktore, si dhe se atij nuk i janë njoftuar akuzat e reja dhe nuk i është dhënë koha e mjaftueshme për t'u mbrojtur në lidhje me to, ndërkohë që në gjykim nuk është provuar fajësia për veprat penale për të cilat është

dënuar. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Lezhë ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikim, duke çmuar se nuk plotësohen kushtet e përcaktuara në nenin 450, pika 1, të KPP-së, për të cilat ligjvënësi ka parashikuar se mund të kërkohet rishikimi i vendimeve penale të formës së prerë. Sipas gjykatës, referuar ligjit procedural penal, asnjë nga pretendimet e kërkuesit nuk përbën shkak për rishikimin e vendimit gjyqësor penal të formës së prerë. Nga provat shkresore të paraqitura në mbështetje të kërkesës për rishikim nuk provohet asnjë fakt se janë zbuluar prova të reja, të cilat të tregojnë se vendimi objekt kërkesë për rishikim është i gabuar, ndërkohë që provat që dihenin nga palët që përpara se vendimi të merrte formë të prerë dhe që janë shqyrtuar gjatë gjykimit, nuk mund të konsiderohen prova të reja dhe shkak për rishikimin e vendimit gjyqësor të formës së prerë në kuptim të nenit 450 të KPP-së, pavarësisht arsyes së mosparaqitjes së tyre në atë kohë apo interpretimit të ndryshëm që pala u bën pasi vendimi ka marrë formë të prerë.

24. Po ashtu, Mbledhja e Gjyqtarëve vëren se Gjykata e Apelit Shkodër ka lënë në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Lezhë, duke gjetur të bazuara në ligj dhe në fakt përfundimet e arritura prej saj. Nga ana tjetër, ajo i ka vlerësuar të pabazuara pretendimet e ngritura në ankimin e kërkuesit. Sipas gjykatës së apelit, kërkesa e kërkuesit për rishikimin e vendimit gjyqësor të formës së prerë është shqyrtuar nga gjykata kompetente e shkallës së parë, shqyrtimi i saj është bërë në dhomën e këshillimi, formë gjykimi kjo e përcaktuar nga neni 453, pika 1, i KPP-së, duke arritur me të drejtë ajo në përfundimin se nuk vërtetohet ekzistenca e rrethanave të përcaktuara në nenin 450 të KPP-së, ndërsa kërkesa për rishikim nuk i referohet asnjërës prej situatave të parashikuara në këtë dispozitë. Po ashtu, sipas gjykatës së apelit, kërkesa për rishikimin e vendimit të dënimit me burgim të përjetshëm me të drejtë është shqyrtuar në shkallë të parë nga një trup gjykues i përbërë nga tre gjyqtarë, për sa kohë kërkesa të kësaj natyre nuk përfshihen në ato çështje që gjykata e shkallës së parë i shqyrton me një gjyqtar sipas nenit 13 të KPP-së. Gjykata e apelit është shprehur edhe për mungesën e paanshmërisë së pretenduar nga kërkuesi në gjykatën e shkallës së parë, për sa i përket pjesëmarrjes në trup gjykues të një gjyqtari, i cili më herët kishte qenë pjesë e trupit gjykues të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Mirditë që ka dhënë vendimin objekt i kërkesës për rishikim.

25. Mbledhja e Gjyqtarëve vëren, gjithashtu, se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka shqyrtuar në dhomën e këshillimit rekursin e kërkuesit, duke vlerësuar se ai nuk plotëson kriteret e pranueshmërisë për shqyrtimin në themel, pasi shkaqet e parashtruara në të janë haptazi të pabazuara ose nuk u referohen shkaqeve për të cilat ligji, neni 432 i KPP-së, lejon paraqitjen e tij.

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka konstatuar se pavarësisht se kërkuesi nuk është i qartë për shkaqet e rishikimit të vendimit të tij të dënimit, referuar pretendimeve të tij, ato lidhen me parashikimet e nenit 450, shkronjat “c” dhe “ç”, të KPP-së, por ai nuk ka paraqitur ndonjë provë të re në kuptim të kësaj dispozite dhe të vendimit unifikues nr. 6/2002 të Gjykatës së Lartë, sikundër as ndonjë vendim gjyqësor sipas të cilit aktet/provat e pretenduara nga ai të jenë deklaruar të falsifikuara apo të jenë hartuar referuar veprimeve të paligjshme. Po ashtu, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka konstatuar edhe se kërkuesi ka ngritur pretendime për parregullsi të procesit gjyqësor në lidhje me vendimin e gjykatës së shkallës së parë objekt kërkese për rishikim, në një kohë kur ky vendim ka qenë objekt vlerësimi nga gjykatat më të larta, të cilat i kanë gjetur të pabazuara pretendimet e tij në këtë drejtim, ndërkohë që kërkuesi për këtë pretendim mund t'i ishte drejtuar Gjykatës. Sipas Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, në rekursin e kërkuesit nuk rezulton të ketë shkaqe për cenimin e vendimit të gjykatës së apelit, e cila ka bërë një analizë tërësore dhe objektive të provave të paraqitura nga ai në gjykim, duke i çmuar ato në bazë të bindjes së brendshme të formuar nga shqyrtimi në tërësi të rrethanave të çështjes, në përputhje me dispozitat ligjore në fuqi, duke dhënë dhe arsyet ligjore se përse nuk duhet të pranohet kërkesa e të dënuarit për rishikimin e vendimit gjyqësor. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë është shprehur edhe për sa i përket pretendimit të ngritur në rekurs nga kërkuesi për mungesën e paanshmërisë së pretenduar nga ai për gjykatën e shkallës së parë, lidhur me pjesëmarrjen në trup gjykues edhe të një gjyqtari, i cili më herët kishte qenë pjesë e trupit gjykues që ka dhënë vendimin objekt i kërkesës për rishikim.

26. Në këndvështrim të sa më sipër, Mbledhja e Gjyqtarëve vlerëson se në analizë të vendimit të Gjykatës së Lartë, ai në tërësinë e tij paraqitet i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre dhe në unitet e harmoni me njëra-tjetrën, duke përjashtuar çdo kundërthënie, kontradiksion të hapur ose të fshehtë. Arsyetimi i kufizuar i vendimit të Gjykatës së Lartë është në përputhje me standardet e Gjykatës për këto lloj vendimesh, duke përmbushur kriteret në drejtim të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor. Po kështu, Mbledhja e Gjyqtarëve çmon se gjykatat e juridiksionit të zakonshëm kanë marrë në shqyrtim, analizuar dhe vlerësuar në mënyrë të argumentuar pretendimet e kërkuesit në lidhje me kërkesën e tij për rishikim të vendimit gjyqësor të formës së prerë, në respektim të së drejtës së aksesit në gjykatë.

27. Si rrjedhim, Mbledhja e Gjyqtarëve vlerëson se pretendimi i kërkuesit për cenimin e së drejtës së aksesit në gjykatë të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor është haptazi i pabazuar.

C. Për pretendimin e cenimit të parimit të gjykatës së paanshme

28. Kërkuesi ka pretenduar se në shqyrtimin e kërkesës për rishikim në gjykatën e shkallës së parë ka marrë pjesë edhe një gjyqtar, i cili ka qenë anëtar i trupit gjykues të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Mirditë, që ka dhënë vendimin për dënimin e tij me burgim të përjetshëm objekt kërkesë për rishikim. Sipas kërkuesit, ky gjyqtar kishte detyrimin ligjor për të dhënë dorëheqjen, pasi pjesëmarrja e tij në shqyrtimin e kërkesës për rishikimin binte ndesh me kërkesat e ligjit procedural penal, nenet 15 dhe 17 të KPP-së.

29. Gjykata ka theksuar se gjykimi nga një gjykatë e paanshme është një nga elementet e rëndësishme të procesit të rregullt ligjor, i garantuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së. Parimi i paanshmërisë nënkupton mungesën e paragjykimeve nga gjyqtarët për çështjen e shtruar përpara tyre. Një gjykatë duhet të jetë e paanshme jo vetëm formalisht, por edhe në mënyrë të shprehur. E drejta për t'u gjykuar përpara një gjykate kompetente, të pavarur dhe të paanshme, të caktuar me ligj, kërkon që drejtësia jo vetëm duhet të bëhet, por ajo, gjithashtu, duhet të shihet që bëhet (*shih vendimet nr. 15, datë 11.03.2021; nr. 6, datë 02.03.2018; nr. 49, datë 10.07.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

30. Në jurisprudencën kushtetuese është theksuar rëndësia e gjykimit nga një gjykatë e paanshme, me qëllim respektimin e të drejtave të palëve gjatë gjithë procesit, i cili ka të bëjë kryesisht me përbërjen e trupit gjykues. Gjykatat duhet të jenë të kujdesshme dhe të marrin parasysh veçanërisht problemin e përbërjes së trupit gjykues, në mënyrë që të mënjanohen nga gjykimi i çështjes gjyqtarët që nuk kanë garancitë e kërkuara për paanshmëri objektive. Në shtetin e së drejtës, kjo kërkesë merr rëndësi të veçantë në funksion të besimit në dhënien e drejtësisë që duhet të krijojnë në çdo rast, në shoqërinë demokratike, jo vetëm palët në gjykim, por çdo qytetar i thjeshtë. Ligjshmëria e rolit të gjyqtarit varet jo vetëm nga qenia e tij, por edhe nga shfaqja e tij i paanshëm dhe i pavarur, duke qenë se roli i tij gjatë gjykimit duhet të jetë pasiv dhe *super partes* (*shih vendimet nr. 11, datë 05.04.2013; nr. 23, datë 04.11.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

31. Në kuptim të nenit 42, pika 2, të Kushtetutës, respektimi i këtij parimi duhet të verifikohet duke zbatuar dy teste, testin subjektiv, i cili, në thelb, kërkon të provuarit e faktit se

bindja personale e një gjyqtari ka ndikuar në vendimin e gjykatës dhe, gjithashtu, testin objektiv, i cili kërkon të provuarit nëse gjyqtari ka ofruar garanci të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim të arsyeshëm në këtë drejtim. Në kuptim të testit subjektiv, paanshmëria e gjyqtarëve duhet të prezumohet derisa të provohet e kundërta. Për sa i përket testit objektiv, ai nënkupton se veç sjelljes personale të çdo anëtari të trupit gjykues, duhet të provohet nëse ka fakte bindëse të cilat vënë në dyshim paanshmërinë (*shih vendimin nr. 49, datë 10.07.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

32. Gjykata ka çmuar se paragjykimi eventual për paanshinë e gjyqtarit mund të ngrihet në hipotezën kur gjyqtari është shprehur në një procedim tjetër me një vlerësim që ka të bëjë me përmbajtjen e të njëjtit fakt, në lidhje me të njëjtin subjekt (*shih vendimet nr. 6, datë 02.03.2018; nr. 46, datë 19.07.2016; nr. 49, datë 10.07.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

33. Në lidhje me procesin gjyqësor të shqyrtimit të kërkesës për rishikim, Gjykata është shprehur se gjyqtari, që shqyrton kërkesën për rishikimin e vendimit të formës së prerë, nuk kryen vlerësime të reja, në themel, të të njëjtave fakte të vlerësuara nga gjykata në gjykimin e themelit, por kryen një vlerësim, për herë të parë, të fakteve/provave të reja, të cilat nuk kanë qenë më parë objekt gjykimi, diskutimi dhe vlerësimi nga gjykatat që kanë dhënë vendimin për të cilin bëhet rishikimi. Rishikimi i vendimit si një mjet ankimor kundër vendimeve gjyqësore të formës së prerë është i kufizuar vetëm në shkaqet e rishikimit të përcaktuara me ligj, që në asnjë mënyrë nuk përfshijnë veprimtarinë vlerësuese të gjyqtarit në gjykimin që kërkohet/pranohet të rishikohet (*shih vendimin nr. 25, datë 10.06.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

34. Parimi kushtetues i gjykatës së paanshme është materializuar në nenin 15, pika 1, të KPP-së, i cili parashikon se “*gjyqtari që ka dhënë ose ka marrë pjesë në dhënien e vendimit në një shkallë të procedimit nuk mund të ushtrojë funksionet e gjyqtarit në shkallët e tjera, as të marrë pjesë në rigjykim pas prishjes së vendimit*”.

35. Mbledhja e Gjyqtarëve vëren se rishikimi i një vendimi gjyqësor të formës së prerë, sipas nenit 450 të KPP-së në kohën e paraqitjes së kërkesës nga kërkuesi, mund të kërkohet: a) kur faktet e vëna në themel të vendimit nuk pajtohen me ato të një vendimi tjetër të formës së prerë; b) kur vendimi është bazuar në një vendim gjyqësor (civil), i cili është revokuar më pas; c) kur pas vendimit kanë dalë ose janë zbuluar prova të reja, të cilat vetëm ose së bashku me ato që janë vlerësuar njëherë tregojnë se vendimi është i gabuar; ç) kur vërtetohet se vendimi është dhënë si pasojë e falsifikimit të akteve të gjykimin ose të një fakti tjetër të parashikuar nga ligji si vepër penale. Ndërsa sipas nenit 453, pikat 1 dhe 2, të KPP-së në kohën e shqyrtimit të kërkesës për

rishikim të kërkuarit, gjykata e shkallës së parë që ka dhënë vendimin ka kompetencën të vlerësojë ekzistencën ose jo të kushteve të pranueshmërisë së kërkesës në një shqyrtim seleksionues brenda rasteve të përcaktuara nga neni 450 i KPP-së dhe nuk lidhet me vlerësimin e zgjidhjes së çështjes nga pikëpamja ligjore ose faktike. Kur kërkesa pranohet, sipas pikës 3 të këtij neni, gjykata vendos dërgimin e çështjes për rigjykim nga një tjetër trup gjykues i së njëjtës gjykatë ose në gjykatën e apelit, kur kërkesa është bërë vetëm kundër vendimit të saj.

36. Duke iu kthyer rastit konkret, Mbledhja e Gjyqtarëve konstaton se një nga gjyqtarët që ka qenë në përbërje të trupit gjykues të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Mirditë, që ka gjykuar në themel çështjen penale në ngarkim të kërkuarit dhe që përmes vendimit nr. 50, datë 01.10.1998 e ka dënuar atë me burgim të përjetshëm, ka qenë sërish pjesë e trupit gjykues të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Lezhë që ka shqyrtuar kërkesën e kërkuarit për rishikimin e vendimit penal të formës të prerë, duke vendosur mospranimin e saj.

37. Është e paqartë nga aktet shkresore të paraqitura nga kërkuari në mbështetje të kërkesës, nëse ai pretendimin për anësinë e gjyqtarit në fjalë e ka ngritur gjatë shqyrtimit të kërkesës për rishikim. Gjithsesi, Mbledhja e Gjyqtarëve konstaton se kërkuari një pretendim të tillë e ka ngritur në ankimin e tij kundër vendimit të gjykatës së shkallës së parë. Ky pretendim është gjetur i pabazuar nga gjykata e apelit, sipas së cilës, nga përmbajtja e neneve 15, pika 1 dhe 453 të KPP-së, evidentohen dy faza të shqyrtimit të kërkesës për rishikimin e një vendimi penal të formës së prerë, *e para* ka të bëjë me shqyrtimin e kërkesës për rishikim vendimi, pra, disponimin nëse vërtetohet ekzistenca e rrethanave të reja dhe *e dyta* ka të bëjë me rigjykimin e çështjes pas pranimit të kërkesës për rishikim, ku vetëm te kjo e dyta, në mënyrë taksative, është ndaluar pjesëmarrja në gjykim e gjyqtarëve që kanë dhënë vendimin e dënimit. Për sa kohë gjykata e shkallës së parë në rastin konkret ka shqyrtuar vetëm kërkesën nëse ka vend për rishikim të vendimit të dënimit të kërkuarit, nuk ka pengesë për pjesëmarrje në përbërje të trupit gjykues të gjyqtarit që ka dhënë vendimin e dënimit.

38. Mbledhja e Gjyqtarëve konstaton po ashtu se pretendimin për anësinë e gjyqtarit të gjykatës së shkallës së parë kërkuari e ka ngritur edhe në rekursin kundër vendimit të gjykatës së apelit. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë e ka gjetur jo të drejtë këtë pretendim. Sipas tij, në rastin e shqyrtimit të një kërkesë për rishikim, gjykata e shkallës së parë nuk bën një vlerësim në thelb të fakteve dhe provave, por vetëm nëse ato plotësojnë kushtet formale procedurale për pranimin e

kërkesës për rishikim. Për më tepër, ligji vetë kërkon që pranueshmëria e kërkesës për rishikim të shqyrtohet nga gjykata që ka dhënë vendimin që kërkohet të rishikohet.

39. Në këndvështrim të standardeve të mësipërme kushtetuese, Mbledhja e Gjyqtarëve vëren se gjykata e shkallës së parë që ka shqyrtuar kërkesën për rishikimin e vendimit të formës së prerë, në përbërje të së cilës ka qenë edhe një gjyqtar që ka qenë pjesë e trupit gjykues që ka dhënë vendimin që kërkohet të rishikohet, nuk ka kryer vlerësime të reja, në themel, të të njëjtave fakte të vlerësuara nga gjykata në rastin e gjykimit të çështjes së themelit. Ajo ka konstatuar se asnjë nga pretendimet e kërkuesit nuk përbën shkak për rishikimin e vendimit gjyqësor penal të formës së prerë dhe se ai nuk ka paraqitur ndonjë provë të re në kuptim të ligjit, përfundime këto që janë mbështetur edhe nga gjykatat më të larta, ndaj në këtë kuptim gjykata e shkallës së parë nuk ka bërë as ndonjë vlerësim të tyre në raport me provat e mëparshme dhe, për pasojë, as për drejtësinë e vendimit që është kërkuar të rishikohet. Në këto kushte, Mbledhja e Gjyqtarëve vlerëson se pretendimi për anësinë e një prej gjyqtarëve të gjykatës së shkallës së parë është i pabazuar, sepse nuk ekziston një dyshim i arsyeshëm dhe i justifikueshëm për anësinë e tij.

40. Për sa më sipër, pretendimi i kërkuesit për cenimin e së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme është haptazi i pabazuar.

41. Në përfundim, Mbledhja e Gjyqtarëve çmon se kërkesa nuk plotëson kriteret ligjore për kalimin e saj për shqyrtim në seancë plenare.

PËR KËTO ARSYE,

Mbledhja e Gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese, bazuar në nenet 31 dhe 31/a, pika 2, shkronjën “e”, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash¹,

---

¹ Gjyqtaret Elsa Toska dhe Sonila Bejtja votuan për kalimin e çështjes në seancë gjyqësore, pasi pretendimi i lidhur me parimin e një gjykate të paanshme nuk ishte haptazi i pabazuar. Pjesëmarrja e të njëjtit gjyqtar si në shqyrtimin e themelit për fajësinë e kërkuesit dhe dënimin e tij, ashtu dhe në kërkesën për rishikim ku ka vendosur mospranimin e saj, sipas testit objektiv të parimit të paanshmërisë duhej të trajtohej në seancë plenare, *së pari*, për t'i dhënë përgjigje faktit nëse gjyqtari përkatës duhej të kishte dhënë dorëheqjen, pasi nuk ofronte garancitë e nevojshme të paanësisë sipas standardeve kushtetuese dhe, *së dyti*, nëse objektivisht ka ekzistuar mundësia për shmangien e tij nga shqyrtimi i kërkesës për rishikim.

V E N D O S I:

Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.

MENDIM PARALEL

1. Në shqyrtimin paraprak të ankimit kushtetues të kërkuesit Anton Arapi, me objekt shfuqizimin e vendimeve gjyqësore për rrëzimin e kërkesës për rishikim, bashkohem me përfundimin e shumicës së çështja nuk duhet të kalojë për shqyrtim në seancë plenare, por me arsyetim të ndryshëm.

2. Në rastin konkret, rezulton se kërkuesi është deklaruar fajtor dhe është dënuar me burgim të përjetshëm me vendim gjyqësor përfundimtar. Procesi gjyqësor penal është përmbyllur në vitin 1999. Në datën 29.09.2015, pra pas 16 vjetësh, kërkuesi ka paraqitur kërkesë për rishikimin e vendimit përfundimtar të dënimit. Kjo kërkesë nuk është pranuar nga gjykata e shkallës së parë, ndërsa ankimet e kërkuesit në gjykatën e apelit dhe në Gjykatën e Lartë kanë qenë të pasuksesshme. Dy gjykatat e faktit kanë vlerësuar se kërkesa ishte e pabazuar në ligj, pasi nuk përmbante ndonjë rrethanë për rishikimin e vendimit penal sipas nenit 450, pika 1, të KPP-së, ndërsa Gjykata e Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuesit me arsyetimin se ai nuk përmbante ndonjë prej shkaqeve të nenit 432 të KPP-së.

3. Në vijim, kërkuesi ka paraqitur ankim kushtetues individual për shfuqizimin e të tria vendimeve të dhëna në procesin gjyqësor në lidhje me refuzimin e kërkesës së tij për rishikim, duke pretenduar se i është cenuar e drejta kushtetuese për proces të rregullt ligjor, në aspektin e parimit të paanshmërisë dhe së drejtës së aksesit të lidhur me standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor.

4. Në përfundim të shqyrtimit paraprak, shumica ka vendosur moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare, me arsyetimin se ndonëse ka juridiksion për shqyrtimin e saj (*shih paragrafin 15 të vendimit*), kërkuesi nuk legjitimohet *ratione materiae*, pasi pretendimet e paraqitura janë haptazi të pabazuara (*shih paragrafët 27 dhe 40 të vendimit*).

5. Ndaj qëndrim të ndryshëm me shumicën për shkakun e moskalimit të çështjes në seancë plenare, duke vlerësuar se Gjykata nuk ka juridiksion për shqyrtimin e rastit konkret, për arsytet e mëposhtme.

6. Neni 131, pika 1, shkronja “F”, i Kushtetutës, i kombinuar me nenin 42 të saj, i jep drejtën individit të vërë në lëvizje gjykimin kushtetues me ankesë kundër çdo vendimi gjyqësor që cenon të drejtën kushtetuese individuale të procesit të rregullt ligjor. Megjithatë, kjo e fundit, shprehimisht, sipas nenit 42 të Kushtetutës, duhet që nga pikëpamja materiale të jetë gjykim për: (i) mbrojtjen e të drejtave, lirive dhe interesave kushtetues ose ligjorë të individit; (ii) ose për akuzat e ngritura kundër individit. Kjo do të thotë se individi gëzon mbrojtje kushtetuese për procesin gjyqësor, kur ai, cilado qoftë natyra e tij (civile, penale ose administrative), zhvillohet për të vendosur materialisht për një të drejtë/liri/interes kushtetues ose të drejtë/liri/interes ligjor. Në këto raste, në zbatim të nenit 15 të Kushtetutës (sipas të cilit të drejtat themelore qëndrojnë në themel të të gjithë rendit juridik dhe organet e pushtetit publik, në përmbushje të detyrave të tyre, duhet t’i respektojnë ato dhe të kontribuojnë në realizimin e tyre), gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, në ushtrimin e pushtetit të tyre për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve konkrete për të drejtat dhe interesat e ligjshëm të individëve, kanë detyrimin të respektojnë të drejtën kushtetuese për proces të rregullt ligjor dhe të kontribuojnë në realizimin e saj dhe, në rast se ato dështojnë, atëherë është detyrë e Gjykatës, bazuar në parimin e subsidiaritetit, të gjykojë përfundimisht ankesën e individit për cenimin eventual të së drejtës kushtetuese të procesit të rregullt ligjor.

7. Në këtë pikëpamje, gëzimi i së drejtës për proces të rregullt ligjor kushtëzohet nga identifikimi paraprak nëse individi ka materialisht një të drejtë, liri, interes kushtetues ose ligjor në hapjen e procesit gjyqësor ose jo. Ky element merr rëndësi në rrafshin kushtetues, sepse përcakton, ndër të tjera, juridiksionin material të Gjykatës, që ka të bëjë me legjitimitimin *ratione materiae* të kërkuarit në rastin e ankesës kushtetuese individuale.

8. Që një kërkuar të legjitimohet *ratione materiae* për të vënë në lëvizje kontrollin kushtetues, duhet që e drejta e pretenduar të parashikohet dhe të mbrohet shprehimisht nga Kushtetuta, sepse çdo çështje që lidhet me juridiksionin e Gjykatës përcaktohet nga vetë Kushtetuta. Në këtë kuptim, neni 42 i Kushtetutës përbën një të drejtë kushtetuese procedurale dhe merr në mbrojtje interesin thelbësor për të cilin zhvillohet procesi gjyqësor. Kjo do të thotë që procesi gjyqësor nuk ngrihet vetvetiu, por është një mjet në funksion të mbrojtjes së të drejtave dhe interesave kushtetues ose të ligjshëm, si dhe akuzave penale që ngrihen ndaj individit. Nga

ana tjetër, neni 42 i Kushtetutës nuk mund të lexohet se merr në mbrojtje çdo lloj procesi, përkundrazi ai nuk mund dhe nuk duhet të marrë në mbrojtje proceset gjyqësore ku abuzohet me të drejtën.

9. Ky përfundim përputhet edhe me konceptin e gjykimit përfundimtar të ankesave të individëve që zhvillon Gjykata sipas nenit 131, pika 1, shkronja “f”, të Kushtetutës. Kështu, mund të ndodhë që individi, krahas procesit kryesor për mbrojtjen e së drejtës/interesit të ligjshëm dhe në funksion të tij, t’i drejtohet gjykatës së zakonshme disa herë me kërkesa të veçanta procedurale, të cilat vënë në lëvizje procese të ndryshme gjyqësore, që formalisht janë të kontrollueshme me ankim deri në Gjykatën e Lartë. Në këto raste Gjykata nuk ka pranuar ankimet, me arsyetimin se vendimet gjyqësore, objekt shqyrtimi, nuk kanë natyrë përfundimtare në drejtim të përcaktimit të së drejtës/interesit të individit, duke e orientuar ankuesin të paraqesë ankim kur procesi kryesor, që vendos për të drejtën thelbësore të individit, të bëhet përfundimtar (*shih vendimet nr. 25, datë 13.10.2022; nr. 14, datë 11.03.2021; nr. 29, datë 30.03.2017 të Gjykatës Kushtetuese dhe vendimin nr. 19, datë 03.02.2022 të Mbledhjes së Gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese*).

10. Duke i zbatuar këto parametra kushtetuese në procesin gjyqësor ku shqyrtohet kërkesa për rishikimin e një vendimi gjyqësor përfundimtar, është e qartë se në parim ky lloj procesi gjyqësor, kur përfundon me vendim mospranimi ose rrëzimi, në thelb, nuk përcakton të drejtën ose interesin kushtetues dhe ligjor të kërkuarit, as akuzën penale ndaj tij, siç kërkohet nga neni 42 i Kushtetutës, pasi kjo e drejtë/interes dhe akuza ndaj tij janë vlerësuar përfundimisht nga vendimi gjyqësor që kërkohet të rishikohet. Siç ka pohuar edhe jurisprudenca kushtetuese, kërkesa për rishikim përfaqëson një mjet të jashtëzakonshëm ankimi në dispozicion të individit dhe pavarësisht pretendimeve që qëndrojnë në themel të saj, në thelb, nuk vihet në diskutim ekzistenca e së drejtës, pasi kjo e fundit ka qenë një herë objekt i një procesi gjyqësor, në të cilin gjykatat e juridiksionit të zakonshëm janë shprehur me vendim përfundimtar (*shih vendimet nr. 5, datë 01.03.2018; nr. 18, datë 23.04.2013 të Gjykatës Kushtetuese*).

11. Kjo nuk përjashton mundësinë që në raste të veçanta, për shkak të rrethanave konkrete, individi arrin të identifikojë dhe provojë se mohimi i kërkesës për rishikim i ka cenuar atij drejtpërdrejt dhe në mënyrë reale një të drejtë kushtetuese dhe në këtë mënyrë pretendimi i tij të përbëjë lëndë për shqyrtim brenda juridiksionit të Gjykatës. Po kështu, tërësisht e kundërt paraqitet situata kur objekt i ankimit kushtetues individual është vendimi gjyqësor që ka pranuar kërkesën për rishikim. Në këto raste, e drejta kushtetuese ose ligjore e humbet cilësinë “e përcaktuar

përfundimisht në rrugë gjyqësore”, për shkak se procesi gjyqësor i zakonshëm për të drejtën rifillon sërish dhe krijohet premisa për cenimin e parimit të sigurisë juridike, ndaj Gjykata ka juridiksion *ratione materiae* për shqyrtimin e pretendimeve të tilla.

12. Duke iu kthyer çështjes konkrete, nën dritën e analizës së mësipërme, vlerësoj se procesi gjyqësor, në përfundim të të cilit është vendosur rrëzimi i kërkesës për rishikim, nuk ka pasur në objektin e tij, nga pikëpamja materiale, ndonjë të drejtë, liri ose interes kushtetues ligjor dhe as ndonjë akuzë ndaj kërkuesit, siç kërkon neni 42 i Kushtetutës. Të drejtat, interesat dhe akuza ndaj kërkuesit janë vlerësuar përfundimisht që në vitin 1999, në procesin gjyqësor që ka përcaktuar fajësinë dhe dënimin e tij. Për këtë arsye, procesi gjyqësor që ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikim nuk gëzon mbrojtje nga neni 42 i Kushtetutës, ndaj duhej vendosur moskalimi i çështjes në seancë plenare për shkak të moslegjitimitit të kërkuesit *ratione materiae*, bazuar në nenet 31 dhe 31/a, shkronja “a”, të ligjit nr. 8577/2000.

Anëtare: Marsida Xhaferllari